

F-343
1962

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

გაგა
საბავშვო ჟურნალი
საბავშვო ჟურნალი
საბავშვო ჟურნალი

№ 8
საბავშვო ჟურნალი
საბავშვო ჟურნალი
საბავშვო ჟურნალი

1962

კოჩჩის

ჩე კო ჩეობხე სსადღობეჲე ვაჩეჲ-
თს სსეჲეჲე ზხს ვაჩეჲთა დე
ჰეჲთა აღსრჲეღეჲს კლჲეს მარჲეს.
სეჲეთჲე მჲეჲეჲობჲეს ვაჩეჲობჲეს
დე იჲ, ახლჲე უჲჲე ზეჲეს ვაჩეჲობჲე დე-
წეთ.

„კოჩეჲე“—სსეჲე ზეჲეს კოჩეჲე.

ჰეჲეს მარჲეჲე

ჩხთა კოჩეჲეჲეჲე ჰეჲესეჲე ზჲე
აჲეჲეჲეჲე, კოჲეს ჰეჲეს სსეჲეჲე სს-
ღის მარჲეჲეჲეჲე კოჩეჲეს სსეჲეჲე
გთა ჰეჲეჲე დე სჲეს ჰეჲეჲეს ჰეჲე
წეჲეს ვაჲე, ჰეჲეს სსადღობჲე ვა-
ჰეჲე.

დღის ს სსეჲე დეჲეჲეს მარჲეს
სს ვაჲეს:

— აჲეჲე!
ეს სს ითხეღჲე ითხს ჰეჲეჲე ჰე-
ჲე, ვეჲე აღსრჲეღე ვაჲეჲეს დე
დღის ვაჲეჲეჲეს ვაჲე ვაჲე.
ვაჲეჲეს ჰეჲეჲე ჰეჲეჲეს სსეჲეს
მარჲე მარჲეჲეს, ზეჲეს-ჰეჲე დეჲეს, ჰე-

„ჰეჲეჲე“—სსეჲე ანა ითხეჲეჲეს.

გთა ჰეჲეს, ჰეჲეს ვაჲეს ჩე მარჲე-
ღობჲე მარჲეჲეჲეს სსეჲეს აჲეჲეჲე დე
დჲეჲეს, ვაჲეს უჲჲე დჲეჲეს დეჲეს, ჰეჲეს
კო ეჲესეჲეს მარჲეჲეს, კოჲე სსეჲე დე
ვაჲეს-ეჲეჲესი დეჲეჲეს მარჲეს,
წეჲეს სსეჲეს სსეჲეს ჰეჲესეჲეს დეჲესეჲეს.

სეჲე (ჰეჲესეჲეს) აჲეჲე აჲეჲესი

„მარჲეჲე“ (ჰეჲესეჲეს)—ჰეჲეს დეჲესეჲეს

ეეჲეს სეჲესე

მარჲეს, ჩე სსეჲეს ჰეჲეს ვაჲეს, ჰეჲეს
ეჲეს, აჲეჲეს ზეჲეს მარჲესთა. ვაჲეს
ჰეჲესეჲეს აჲეჲეს უჲჲესეჲეს. აჲეჲეს ვაჲესეჲეს
ეჲესეჲეს, კლჲესეჲეს აჲეს მარჲესეჲეს
ვაჲესეჲეს, სსეჲესეჲეს ეჲესეჲესთა.

აჲეს კო კოჲეს ჰეჲეს ჰეჲეს ვაჲეს-
გეთა იჲ, ახლჲეს ეჲესეჲეს მარჲესეჲესთა
ჰეჲეს დე აღსრჲეღეს ეჲესეჲესთა. გთა
ჰეჲესეჲეს მარჲესეჲეს გეჲეს აჲეს მარჲესი
კოჲესთა დეჲესეჲესთა, სსეჲესეჲეს ეჲეს-
ეჲესეჲესთა.

ეჲეს, აჲეჲეს ეჲესეჲეს აჲეს კოჲეს
ჰეჲეს ჰეჲეს—მარ სსეჲესეჲეს ჰეჲეს კოჲეს-
ლჲეს.

— აჲეჲეს სსეჲესეჲეს სს, აჲეს კოჲეს
ჰეჲეს ეჲესეჲეს წეჲესეჲეს დე მარჲესეჲესთა
ეჲეს.

F-9550

„ეჲესეჲეს“ (ჰეჲესეჲეს) დე ეჲესეჲეს
—აჲესეჲეს კოჲესეჲესთა.

— სსეჲესეჲესთა.
— დეს, სსეჲესეჲესთა აჲეს, კოჲეს
აჲესეჲეს, სსეჲეს კოჲესთა. აჲეს ეჲესეჲეს
ეჲესეჲესთა სსეჲესეჲეს აჲეს, აჲესთა,
აჲესთა, აჲეს დეჲეს სსეჲეს აჲეს, აჲეს სსეჲეს-
ეჲესთა მარჲესეჲეს, ჰეჲეს სსეჲესეჲეს სს-
ეს აჲესეჲეს ჰეჲესეჲეს სსეჲეს ეჲესეჲესეჲეს
აჲეს.—ეჲესეჲეს სსეჲესეჲეს სსეჲეს დეჲეს-
გეჲეს ეჲესეჲესთა ვაჲესეჲესთა.
ჰეჲეს სსეჲეს ეჲესეჲეს აჲეს მარჲესთა,
ზეჲეს აჲეს დე აღსრჲეღეს კოჲესთა.

— სსეჲესეჲეს სსეჲეს აჲესთა
აჲესეჲესეჲეს სსეჲეს აჲესთა
— ეჲესეჲესეჲეს კოჲესეჲესთა აჲეს, სსეჲეს-
ეჲესეჲეს აჲესეჲესეჲეს აჲესეჲესეჲესეჲეს სსეჲეს,
ეჲესეჲესეჲეს მარჲესეჲეს კოჲესეჲეს ეჲესეჲეს
დესეჲესეჲესთა. სსეჲესეჲეს სსეჲეს აჲესთა-
სეჲეს ჰეჲესეჲესთა კოჲეს, ჰეჲესეჲესთა დე
ჰეჲესეჲესთა.

ეჲესეჲესეჲეს მარჲესეჲეს, ჰეჲესთა
აჲესეჲეს მარჲესეჲესეჲესთა აჲეს ჰეჲეს-
ეჲესეჲეს ვაჲესეჲეს, გთა ჰეჲესეჲესთა,
სსეჲესეჲეს ჰეჲესთა ეჲესეჲეს ჰეჲესეჲესთა
კოჲეს დე მარჲესეჲესეჲესთა.

„მარჲეს“—სსეჲეს სსეჲეს კოჲესეჲეს

„ოკეანეში“—ნახატი ვაზგენდ ჩავრეშინისა.

მთი კარადა რომ გამოალოთ, იტყვით, კარადა თუ ზოოპარკიო. შიგ რას არ ნახავთ: პლასტილინის მგელს, დათვს, ირემს, ციყვს, ქათამს. ეს ყველაფერი მეორე ჯგუფის ალსაზრდელების ხელით არის გამოძერწილი.

სამკერვალო სახელოსნოსაც ვეწვიეთ, და სახელოსნოს კედლებს მოვავლეთ თვალი; ერთგან თერთ ტილოზე დიდი ლენინის სახე იყო ნამდვილი ოსტატობით ამოქარგული, მეორეგან—დიდებული ქართველი პოეტის შოთა რუსთაველის სურათი. მთელი კედლები ათასნაირი ნაქარგებით იყო

დამშვენებული. ზოგან შეკერილი კაბების ნიმუში იყო გამოფენილი, ზოგან კი გამაზღებელი სახელო, ან სარჩული ეკიდა. საბავშვო სახლის ალსაზრდელების ნახელავი იყო ეს ნამუშევრები.

განსაკუთრებით თამარის საქმიანობა მოგვეწონა. თამარი მაგიდასთან მიმჯდარიყო და თავისი ხელით იკერავდა კაბას. ისე მარჯვედ ხმარობდა ნემსსა და მაკრატელს, რომ გაგებარდებოდათ.

აბა, ახლა ბავშვების მეურნეობას გადავხედოთ. რამდენი ბოსტნეული მოუყვანიათ, რამდენი კარტოფილი!..

ბავშვებმა შარშან 270 ძირი ვაშლის ხე დარგეს, ყველამ გაიხარა.

ბოლოს კლუბშიც შევიხედეთ. კლუბი ბავშვებით სავსე დაგვიხვდა. ზოგი გარს ეხვევა მუსიკის მასწავლებელს დეიდა ნათელას, ზოგი ჭადრაკს თამაშობს, ზოგი შაშს.

აი, ახლაც ნათელამ ალსაზრდელები შეკრიბა და ამღერა „მე პაწია მერცხალი ვარ...“ რა შეწყობილად მღერიან. ქართველს, რუსს, სომეხს, აზერბაიჯანელს, უკრაინელს, ოსს—ყველას ერთად რა კარგად შეუწყვია ხმა.

საბავშვო სახლის ალსაზრდელთა სიმღერა კიდით-კიდემდე გაისმის და კოჯრის ცაში მოჟღერებულ მერცხლები ბანს ამღვევენ.

კარდკიძე

ა. ჩიჩია
 გილოძე, გაახილე თვალი.
 მზე იცინის, ზეცა ღურჯად ბრწყინავს,
 მთელ სოფელში კაცია თუ ქალი,
 ამბავარია, მუნ აი ტებილად გინავს.
 ფუტკარი გარს მოსდებია ბალებს,
 თერთ ყვავილებს უმოზუნებ ნესტარს.
 უშმაბებენ გოგონებს და ვაჟებს,
 რა თქმა უნდა, გოდულს და ნექტარს.
 ნახატი № 26. აკადემიკოსი

გეგმულები

რ. კლანიძე

ზატარა ლია და დედამისი ბუბიას სანასაჯად შიდიოდნენ. ტროლეიბუსში იმდენი მკვარევი დახვდათ, რომ დასაჯდომი ვერ იშოვეს, უფსუე დგომაც გაუჭირდათ...

ვიღაც უცნობმა ქალმა ლია ჩამოართვა დედას და კალთაში ჩაისვა.

ერთი-ორი განჩერების შემდეგ წინა ბაქნიდან ამოვიდა ლიას მკვობელი ბიჭი—ჯაბა. მან ლია მაძინეუე მსნიშნა, ირგვლივ უყვლა შეათვალეორა და მასთან ერთად ნაცნობი რომ ვერაფერს ნახა, ალეღვებით მიმართა უცნობ ქალს:

— ეს ლიაა, ჩემი მკვობელი, სად მიგეღვით?!

— არა, ეს ლია არ არის, ჩემი შვილია!—ისუმრა უცნობმა ქალმა.

ჯაბა უფრო კაცსარდა და ასლოს მიიწია:

— არა, ეს ლიაა, ლია! რა უნდა თქვენთან, შე არ გაგატანთ!

— ჯაბა, ვინ გაგაბრახა, დედა ხე არის!—გამოჰახსუსა ლია და დედამისიც გამოჩნდა, რომელსაც მკვარეუბი ეფარებოდნენ.

ჯაბას თუმიც ცოტათი მერცხვა, მაგრამ მკვარეუბმა მინიც ქება უთსრეს, როკორც ლიას კარგ, უურადღებინა მკვობელს.

მეტიბანი წელს პირველად წავიდა სკოლაში. გოგონას ძალიან უყვარდა სკოლა და ვაყვიოლებზე ზედან უარდლებით იჯდა ცდილობდა, მასწავლებლის ნათქვამთან არაფერი გამოეპარებოდა.

იგი ტანზე მობოლი იყო და ამიტომ ცუროდენა შეარტყენ. სულაც არ სწონდა ზედმეტი სახელი. პირიქით, უფროდა კიდევ! რადგან ცუროდენა ზღაპრის გმირი იყო და თვითონაც თუ ვი გმირად წარმოედგინა.

და იციო, ვინ უწოდა პირველად ცუროდენა?

პირველ სექტემბერს მასწავლებელმა მესობისანი სულ წინა მერხზე დასვა მერხე ერთი პატარა ბიჭი ზუა მერხეზიდან ამოაჩინა და უწოდდა მეტიბანის გვარდით, ისე პირველ მერხეზე დასვა — რა გვითხ, ბიჭოქო! — სიტყვა მასწავლებელმა.

ბიჭი მეტიბანზე დახლი იყო, წამოყვებულა და ისე მიუღო:

— მე ნიხში მჭეი!

მასწავლებელმა გაიკონცხ მასწავლებელს გიჯობა.

— ნიხში, მიდი და მეტიბანს გვარდით მიუღო, თორემ უკანა მერხიდან დაფხვს ვერ დაინახავ! — თიხას მასწავლებელმა.

— მასწავლებლო, ამ ცუროდენა გვარდით დაეჯდე! — თიხა მასწავლებელს.

მეტიბანის

რეველი

მასწავლებელმა ისევ გაიკონცხ. მასწავლებელი კი შეწუხდა, ამა, რა იციოდა, რომ მეტიბანს ზედმეტი სახელი სულაც არ სწონდა.

— მიდი, დაეჯექი! — შესთავაზა მეტიბანს.

— ვარა, დაეჯდე! — მეტიბანე მიუღო ბიჭს.

მასწავლებელმა მასწავლებელს დაწყინა.

— ზედმეტი სახელი სხვითი არ არის, — მიმართა ნიხს, — მეტიბანის ძალიან ღამში სხელი სქეი.

მეტიბანს თავი დამსწავლე იყინა, რადგან მისი ველონათვის ნიხსი ვაწიოღეს.

— ამა, მასწავლებლო, — გამოსახელებით თქვა გოგონამ, — მე მომწონს „ცუროდენა“.

მეტიბანს ძალიან უყვარდა წესრიგი. თავისი სამკაცდრო კუბზე უკვლავის სულად ქაინდა მღაჯეზული. სხელიმღაჯეზული წინებოც თიხას მღაჯეზეზული ველონათს.

ნიხსის რვეულები რომ გეწინათ, ზოგი მუღინი იყო დათბეზილი, ზოგი სხელიმღაჯეზული კაინდა.

გამბედა ნიხსი მეტიბანის რვეულით ილი და ზედ ფანქით ჯღამს დაიწყო მეტიბანს გამოსტყე რვეული.

მღაჯეზე მითებრა და მერხეზე ვაქეა ნიხსი გამოკედა ამ დროს მასწავლებელი ველოდა ღამში. მღაჯედა, რა ამბედი იყო და ნიხსი მკაკრად დატეხა.

— ვარა, დამსწავლე! — დაეჯექი მესობისანი ბიჭს.

როცა მეტიბანს წავიდა, მთელი ველონათი ამგვისსედა ქაინდა მითებრა. იტყუილით, ამგვისსედა კი ამ წერს, ზეტყე. ნიხსი კი წერს ერთს ველონათს მესობისანი. ამგვისსედა ველონათი ველონათი და წინებს ველონათი ველონათი მასწავლებელს.

— ამგვისსედა წინა! — ველოდა ზედმეტი ნიხსი მეტიბანს და ველონათი ველონათი ცდილობდა ხელი შეეშალა მითებრა. ხელიმღაჯეზული კიდევ ველონათს. მკაკრად ველონათს ველონათს, როცა ნიხსი ველონათს მითებრა, ნიხსი სხელიმღაჯეზული ველონათს.

გამბედა მეტიბანს თინკაცდრო ველონათს ველონათი მითებრა სხელიმღაჯეზული მითებრა. უკან ცუროდენა მისი ხმა მითებრა და მითებრა. დამსწავლე რომ ნიხსი თიხის წინას მითებრა ბიჭს ველონათს.

— რატომ ველონათს ნიხს, ხელი იცი ამ ველონათს მასწავლებელს! — შესთავაზა მეტიბანს. ნიხსი ველონათს და მეტიბანს მიუბრუნდა.

— ექ, შე სულელი, მე რომ არ ველონათი, მისი წინას პირდაპირ თიხა მიუბრუნებოდა.

მეტიბანს ველონათს არ იციოდა, რა გქნა! სკოლაში როგორ ამგვისსედა და ქინდა კი სხელიმღაჯეზული. — უსწავლი ბიჭი ნიხსი.

მთვარე და ვისო

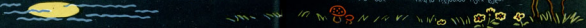
ფინომ წყალში ჩაიხედა, დანახა მთვარე და თქვა: აი, ჩემპატრი, მოვიპარე ბარემ.

წყალში ჩაბტა: მთვ, მთვ, გამბოვიცხებ პირსო... ერთი ვერა ახველებდა, ქეც მუნი ფისო!

საუბარი

— ღვამ ტემში წაგეოვნა, გადვიარე ღივი ველი.
— მერე, ხომ არ შეგებრინათ? ხომ არ იყო სადმე შეელო?

— ზეგნს ძაღს და ვაეკეკობას მენ არ იცილობ, როგორც ველონათ შეელო როგორ შეგებრინა, როცა ჩეგნთან იყო ღვამ!

ერთხელ მასწავლებელმა საშინაო დავალებად ლექსის სუფთად გადაწერა დაავალა მოსწავლეებს.

— ბავშვებო, ვინც სუფთად და ლამაზად დამიწერს, ხუთიანს მიიღებს და ამ დასურათებულ წიგნსაც ვაჩუქებ,— უთხრა მათ მასწავლებელმა და სურათებიანი წიგნიც უჩვენა.

მეპრიბანმა მთელი საღამო თავი დააკლა ნაწერს. წერას რომ მორჩა, დედას უჩვენა.

— ყოჩაღ, შვილო, ლამაზად დაგიწერია!— შეაქო დედამ.

მეპრიბანი კლასში რომ შევიდა, დაინახა, ნიზამი რაღაცას გაჩქარებით წერდა. ეს საშინაო დავალება იყო.

— აქ რატომ წერ? — მისვლისთანავე მიახალა მეპრიბანმა, — შინ რას აკეთებდი?

— დაწერილი მქონდა, მაგრამ ქანილთან ვიჩხუბე და რვეული დამიხია. ახლა თავიდან ვწერ.

— ცოტა უკეთ ვერ დაწერ? ასოები რასა ჰგავს?

ნიზამს ეს სიტყვები არ მოეწონა.

— აბა, შენი რვეული მაჩვენე! — უთხრა მეპრიბანს და საწერ-კალამი მერხზე დადო.

მეპრიბანმა რვეული გაუწოდა. ნიზამიმ ფანქარი მოიმარჯვა და უნდოდა ლამაზად გამოყვანილი ასოები გადაეხახა. მეპრიბანმა რვეული განზე გასწია და ჩანთაში უნდა შეენახა, რომ ნიზამი წასწვდა, გამოსტაცა და ნაფლეთებად უქტია.

ნუჩი

ჯანსაღ ნიჟარება

ზარი დაირეკა.
მასწავლებელმა რვეულების დათვა-
ლიერება დაიწყო.

— რვეული სადა გაქვს, მეპრიბან?—
ჭკითხა მასწავლებელმა.

მეპრიბანმა პასუხის ნაცვლად თავი
ჩაღუნა და თვალი რვეულის ნაფლეთებს
გააყოლა.

— ეს ვინ ჩაიღინა? ახლავე ადგეს
და მითხრას!

ყველა სდუმდა. მასწავლებელი ახლა
ნიზამის მიუბრუნდა.

— მითხარი, ვინ დახია რვეული?
მეპრიბანმა ნიზამის შეხედა. ბიჭს ფე-
რი აღარ ედო; საცაა ატირდებოდა. მეპ-
რიბანს ძალიან შეეცოდა.

— მასწავლებელო, ჩემი ბრალია. მე
თვითონ დავხიე,— აღმოხდა გოგონას.

მასწავლებელი მიხვდა სიტყუეს და
ისეთი თვალით შეხედა მეპრიბანს, რომ
ყვირილზე უარესი იყო.

ნიზამიმ იგრძნო ეს და გოგონას
მიხმარება სცადა.

— მასწავლებელო, მაგან კი არა,
მე... — „დავხიეო“ უნდა ეთქვა, მაგრამ
კრემლები ყელში მოებჯინა და სიტყვა
გაუწყდა.

მასწავლებელს მოეწონა ნიზამის
გულახდილობა.

— კიდევ ჩაიდენ?

— არა, ეს ერთი მაპატიეთ!— ძლივს
წარმოთქვა მან. მასწავლებელმა ისევ
მეპრიბანს შეხედა

— შენ რას იტყვი? დავუჯეროთ?
მეპრიბანმა სიხარულით დაუქნია
თავი.

— დიახ, მასწავლებელო, დავუჯე-
როთ!

იმ დღიდან მეპრიბანი და ნიზამი
ნამდვილად დამეგობრდნენ. სკოლიდან
ერთად მიდიოდნენ და ვაკვეთილებსაც
ერთად ამზადებდნენ.

მიკვირს,
ჩემთვის ბევრი რამ
განა გასაგებია?—
ყველას, ვისაც კი ვიცნობ
სოფელში ჰყავს ბებია.

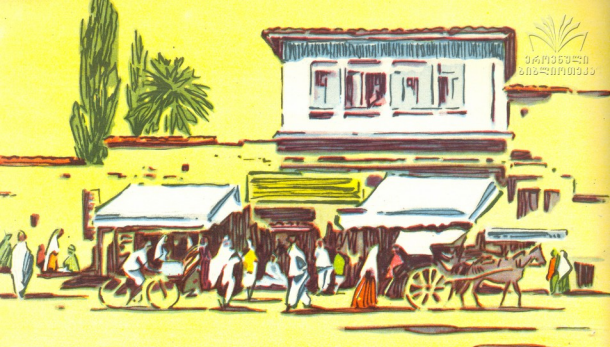
აი, თუნდაც ეს ჩემი
მებობელი ნუგზარი;
ბებიაშის წერილებს
ყოველ კვირას უგზავნის.

მეც ხომ მისი ტული ვარ,
რვეულიც მაქვს, ფანქარიც,
მაგრამ წერილს სადმივწერ,
როცა ბებო აქ არის.

თქვენ გგონიათ, ეგ საქმე
თითქოს არის იოლი:
ყველა ჩემი წერილის
მე ვარ ფოსტალიონი.

ჩვენი ეზოს ბავშვებო,
ხომ გაჯობეთ სუსველას,
მე უმარკო წერილში
ბებო მაძღვეს ჩურჩხელას.

ახერხებიანულიდან თარგმნა
დედა ვრამეძე

ინდოეთში

ქონსბანინა მაჰარაი

ნახატები მ. როინიშვილისა

ბავშვობაში, ყოველთვის ზღაპრულ ქვეყნებზე: ინდოეთზე, აფრიკასა და ავსტრალიაზე ვოცნებობდი. გაგონილი მქონდა, რომ ამ ქვეყნების გაუვალ ჯუნგლებში მრავალი ფრინველი და ცხოველი ბუდობდა...

ახლანან დავბრუნდი ინდოეთში მოგზაურობიდან. მინდა, იქაური შთაბეჭდილება გაგიზიაროთ.

— ვაიმე, მიშველე! ჩემს ოთახში ხვლიკებია!

შეშინებული და აღელვებული შემოვიდა ჩემთან ჩემი თანამგზავრი ქალი. ჯერ ვერ მიეხვდი, ოთახში ხვლიკებს რა უნდოდა? მაგრამ როცა იქაურებს ჩვენი შიშის ამბავი მოვუყვით, სიცილად არ ეყოთ. თურმე ინდოეთში არის ისეთი ხვლიკები, რომლებიც ადამიანის უახლოესი მეგობრები არიან. მათ განგებ უშებენ ხოლმე სასტუმროსო.

საკვირველია, მაგრამ აი, რატომ:

შორეულ ინდოეთში, სადაც ზამთარ-ზაფხულ დიდი სიცხე იცის, მწერები უხვად მრავლდება. ისინი ადამიანებს მოსვენებას არ აძლევენ, არ აძინებენ. სწორედ ეს ხვლიკები ეხმარებიან ადამიანებს მწერებთან ბრძოლაში, ისინი დარბიან ოთახის კედლებზე, ქერში, იქერნ გათავხედებულ ბუხებს, კოლოებს და გემრიელად შეეძინვიან.

არ გეგონოთ, რომ ინდოელებმა მართო ხვლიკები აირჩიეს მეგობრებად! არა, მათ ბევრი საიმედო მეგობარი ჰყავთ.

ლიანებით დაფარულ გაუვალ ჯუნგლებში ათასგვარი ცხოველი და ფრინველი თავშეფარებული. ზოგიერთი უზარმაზარი და ძლიერია, ზოგი ბატარა და მშინარაა, ხოლო ზოგი ბოროტი და დაუნდობელი. ადამიანის ყველაზე დაუნდობელი მტერი გველია.

ინდოეთში ყოველ წელს ათასობით ადამიანი კვდება გველის კბენით. ადამიანმა ამ ბოროტი ცხოველის წინააღმდეგ ისევე ცხოველი გამოიყენა. მან მოათენიერა მანგუსტი, რომელსაც შეუძლია უზარმაზარ გველებს შეეებრძოლოს. ეს პატარა ცხოველი გველთან ყოველთვის გამარჯვებული გამოდის. მანგუსტი თბილ ქვეყნებში ცხოვრობს; გარეგნობით კვერნას წააგავს, ადვილად ეჩვევა ადამიანს და საოცრად ცნობისმოყვარეა. ჯუნგლებიდან სახლში მიყვანისთანავე მოირბენს ოთახის ყველა კუნჭულს, კარადის თავზე აძვრება და საწოლების ქვეშაც კი შეიხედავს; გვეონებთ, ამ პატარა მანგუსტს უნდა თავისი ახალი სადგომი შეუპირად შეისწავლოს, რომ შემოპარული მტერი ვერსად დამალოს.

არ იფიქროთ, რომ გველი ბრძოლის დროს მანგუსტს არა ჰკბენს. ჰკბენს და უფრო ძლიერ, ვიდრე სხვა ცხოველს; მაგრამ გველის კბენა მანგუსტზე არ მოქმედებს. მას შეუძლია აიტანოს გველის რვა კბენა. ამიტომ, სადაც მანგუსტია, ბოროტი გველი იმ არემარეს ახლო არ ეკარება.

ქალაქ დელის ქუჩებში სეირნობის დროს, ასეთ სურათს წავაწყდით:

ბოსტნეულის მაღაზიის უშუალო ვიტრინას ორი ძროხა მისდგომოდა და გასაყიდად გამოტანილ კომპოსტოს გემრიელად ახრამუნებდა. არ იფიქროთ, მაღაზია უპატრონო იყო! არა, გამყიდველიც იქვე იდგა და უხაროდა კიდევ.

— რატომ არ ერეკებიან ძროხებს? — გაკვირვებით შევეკითხე ჩემს ინდოელ ნაცნობს, — ნუთუ მაღაზიის პატრონს ბოსტნეულის განადგურება უხარია?

— დიახ, უხარია! — მოკლედ მომიჭრა ინდოელმა.

ინდოელებს ძროხა წმინდა ცხოველად მიაჩნიათ. მათი აზრით, თუ ძროხა ოჯახში რამეს შევიჭმის, ამით ბედნიერებას მოვატანს. საერთოდ, ინდოელები ცხოველებს დიდი მოწიწებით ექცევიან. ეს ცრუ რწმენა დიდ ზარალს აყენებს განსაკუთრებით გლეხებს. ადამიანის გულუბრყვილობით გათამამებული მიამუნის ჯოგები ხშირად შეესევინან ხოლმე ბრინჯის ყანებს და გლეხებს მთელი წლის სარჩოს უნადგურებენ.

ბავშვებო, სპილო და აქლემი თქვენ ადრე მხოლოდ ცირკში ან ზოოპარკში გინახავთ. ინდოეთში კი მათ ყოველ წინააღმდეგობაში შეხვდებით. ისინი ადამიანისათვის მეტად სასარგებლო შრომას ეწევიან.

ერთ სპილოს იმდენი ტვირთის გადატანა შეუძლია, რომ ცხრა უღელ ხარკამეჩსაც კი გაუჭირდება. მას შეუძლია ტყიდან წამოიღოს უზარმაზარი ხე, რომლისგან პატარა სახლის აშენებაც კი შეიძლება.

აქლემები დიდ ურმებში არიან შებმულნი და ზანტად დაიზღაზნებიან.

სპილოებს განა მარტო ტვირთი გადააქვთ, მათ ადამიანებიც დაჰყავთ. მე და ჩემმა მეგობრებმაც ვისეირნეთ სპილოებით ქალაქ ჯანჯიგარში. სპილოებს ყელზე ზარი პქონდთ ჩამოკიდებული და უზარმაზარი ნაბიჯებით მიდიოდნენ ქალაქის ვიწრო ქუჩებში; თითქოს ზარის რეკვით აუწყებდნენ ხალხს: «ვაგვეცალეთ, ფეხი არ დავადგათო!»

პარკო კობაჩიძე

სამზავი ასე მოხდა,—
მელას შეხვდა დათვი
და უბრძანა:—მელაკუდავ,
ვიდრე ხუთმეტს დავეთვი,
დაჯექი და მოიფიქრე,
საე მივირთვა მსხადი?
თაფლი საით გვეგულდება?
ერთი, ორი, სამი...
მთელი ჭადა მოვიარე,
სამი, ოთხი, ხუთი...—
დათუნიათ დაიხვეწა
მხოლოდ ერთი წუთით.
მერე ისევ გააგრძელა:
— ხუთი, ექვსი, შვიდი...
დღეს არც პანტა მიჭამია,
ვერც გიანხელ შინდი... —
მელამ უთხრა:—მეზობელი,
მეწისქვილის ბაღში
მწიფე ბალიც შეგულდება,
სიმინდიც და ვაშლიც.
მეწისქვილემ მიატოვა
წისქვილი და ბალიც;
თოფი ჟანგმა შეუჭამა,
მიწამ ჭამა ჟანგი.
ესეც ბალი ხეხილისა,
ღია დახვდათ კარი;
დათვი ისე შეტუნძულდა,
არ დატოვა კვადი.

მელა დადგა სადარაჯოდ
და გასცქერის გზასა,—
არც წისქვილთან, არც ეზოში,
არავინ ჩანს არსად.
დათვი ჭერამს რომ მიირთმევს,
ზედ აყოლებს ფოთოლს,
როცა გაძლა, ჩამოვიდა
და ბურღლუნი მორთო.
თაფლს ატამი მიაყოლა
და ქლიავი—ტყემალს;
ველარ მორჩა კოტრიადისა
და ტოტების მტვრევას.

მიღის მელა წისქვილისკენ,
თან კანკალებს შიშით.
— თუ არ ვუთხარ მეწისქვილეს,
მსხალს მოამტვრევს ძირში.—
მელა კარზე აკაკუნებს,
თან ჩამოსდის ოფლი.
— გაიღვიძე, მასპინძელი,
ჟანგმა ჭამა თოფი?—
მერე გაძვრა ორღობეში
და მონახა ხვრელი...
წამოვარდა მეწისქვილე,
თოფს მოავლე ხელი;
დათუნისას ესროლა და
აკაციას მოხვდა.
— დათვო, ბეღებს აგიტინებ,
თუ აქ კიდევ მოხვდა!—
მირბის დათვი, თან ტორებით
ემუჭრება ყველას.
მელა ბის და უღვაწებში
ეცინება ნელა.

ნახატები შ. სხალაძისა

მოქალაქე

ანზორ აბულაშვილი

გიან ნატვრად აუსრულდა, —
 დღეს დატოვა ნატვრები
 და თბილისში დედანთან
 ჩამოვიდა მატარებლით.
 ქალაქი ჯერ არ ენახა
 და დაიბნა უცებ ვი-
 ეს სმაური ასე დიდი
 დღეშივე არსად გაუგია.
 იქით კომკი აღმართულა,
 ქარხნის მილი ბოლავს აქეთ.
 ვი ჩადის ტრამვაიდან...
 — გაატარეთ მოქალაქე!
 იმხინან: — გზა მიუციტო,
 ჩამოდექით ცოტა აქეთ!
 ვი ამბობს: — სოფლები ვარ,
 სადაური მოქალაქე!

ნახატები ირ. არლიშვილისა

ყოჩალი დათო

ზაპარია შარაზალიშვილი

გაიზარდა დათუნა,
 უკვე განსდევთ დათო,
 სათამაშო ურიკა
 ახლა ველარ ართობს.

ველოსიპედს მოითხოვს,
 უნდა თვითონ მართოს,
 რა ყოჩალი ყოფილა,
 არ უყურებთ დათოს!

ლიმპიგაური

მავალა შარაზალიშვილი

ცეკვა უყვარს ბიჭუნას,
 თითისწვერზე დაუვლის,
 აბა, ლხინი გიყვარდეს!
 დაპკრეს ღიმიტაური.

საკრავები — რა გინდა!
 სკამები, თუ მაგიდა.

ბაზუა და ბებია
 კარგი დამცვერლებია!

ოქროს ბურთი მოგორავს,
 ტაში, ტუში, ტაშეზო!
 ათამაშებს გოგონას,
 დაურბინა გარშემო.

ეს კი არის... ხანდახან
 გაუბტება განდაგან,
 სკუპ და სკუპით აურევს
 თავის ღიმიტაურებს.

ბალდადურიც ჩაბუქნა,
 კოტრიალიც გაუდის.
 ამისთანა ცეკვა
 ჩვენი ღიმიტაური!

მარილის ფული

მ. ჩიხაძე

ცნამეტყ საუკუნის სახელგანთქმული იტალიელი მოგზაური მარკო პოლო მოგვითხრობს, რომ ძალიან დიდი ხნის წინათ ჩინეთში ფულს მარილისგან აკეთებდნენ.

მარილს წუალში გასხნიდნენ და მანამ აღულებდნენ, ვიდრე ცომივით არ გასქელდებოდა. შემდეგ ცომს ლავაშივით გააბრტყელებდნენ და ვალიბებში ჩასვამდნენ; სეფ ჩინეთის იმპერატორის ბეჭედსაც დაუსვამდნენ, მარილი ნამდვილ ლითონის ფულს ემსგავსებოდა. ბოლოს, აკურებზე გამოწვავდნენ და „მარილის ფული“ მსად იყო.

აფრიკის სოციალურ რაიონში, მარილი ისე ცოტაა, რომ რამდენიმე ხნის წინათ აფრიკელები მარილს ოქროსე წონით ცვლიდნენ. ეთიოპიაში ამ ოციოდე წლის წინადაც კი „მარილის ფული“ ეოფილა ხმარებაში. იგი წარმოადგენდა მარილის გრძელ ჯოხს და 640 გრამს იწონიდა, სოკჯერ ჯოხს ოთხ თანაბარ ნაწილად ჰყოფდნენ და ასურდავებდნენ სოლმე.

მარილი ფულის მაგივრობას ასრუ-

ლებდა იმ ქვეყნებში, სადაც იგი ან სრულებით არ იყო, ან კიდევ ძალიან ცოტა მოიპოვებოდა, სოლო სხვა ქვეყნებიდან მისი შემოტანა მწელი იყო.

შველად, საქართველოში მარილს შორეულ კუთხიდან ურშით ეზიდებოდნენ:

„აღსევანს წავალ მარილსე,
მარილს მოვიტან ბროლსათ,
ჯერ დედას გადავსევევი,
მერე შვილსა და ცოლსათ.“

ასე მღეროდა შორეულ გზებზე მარილის მოსატანად წასული მეურმე.

მარილის ნაკლებობას განსაკუთრებით განიცდიდნენ სვანეთის მთებში, რადგან უკსოთბის გამო მწელი იყო მარილის მოხიდავა.

ახლა ჩვენს ქვეყანაში მარილის მრავალი ქარხანაა, რომელიც უხვად უძეებს მარილს.

წარსულს ჩაბარდა ჩინეთსა და აფრიკაში გავრცელებული მარილის ფულიც.

პაპა

ილია სინარულიძე

შეუსრულდა ვაჟას
უკვე ერთი წელი,
გაუმაგრდა ფეხი,
გაუმაგრდა წელი.

სიარული იწყო,
ფეხზე სწორად დადგა,
ნაბიჯს ნაბიჯზე დგამს,
კარგი ბიჭი დადგა.

აჩენს წინა კბილებს,
პურს დაუწყო კენება;
«მა-მას», «დე-დას» ამბობს,
ამოიღვა ენა!

ღონიერი არის,
მძლავრი, მარდი, მკვირცხლი;
მუდამ მოძრაობს და
მუდამ ადგილს იცვლის.

კმაყოფილი არის,
ბურღღუნებს და მღერის;
ყველა მას შეპყრებს,
ყველა მას შესცქერის!

თავხალი

რ. თავლიანიძე ნახატი შ. მხალაძისა

აივანს ბელურები შემოგჩვივნენ. რე-
ზო მათ ყოველ დღით პურის ნამცე-
ცებს უყრიდა და ბელურებიც რეზოს
გამოჩენაზე ჟივჭივს უმატებდნენ.

ერთხელ რეზომ აივნიდან დაინახა
ეზოში მობურთავე პატარა გოგონები.
სასწრაფოდ ჩაირბინა კიბე და მოთამაშე
გოგონებს შეუერთდა. დატრიალდა რე-
ზო, ხან ერთ გოგონას წაართვა ბურთი
და ხან—მეორეს, ბოლოს ფეხი ჰკრა
ბურთს, შორს გადაისროლა და თვითო-
ნაც ბურთისაკენ გაიქცა.

გოგონებმა ჟრიაშული ასტეხეს —
ბურთი წაგვართვაო.

რეზოს მამამ დაინახა ეს ამბავი და
შვილს დაუძახა,—ბურთი დატოვე და
სახლში ამოდიო.

რეზომ გოგონების გასაჯავრებლად
ბურთს მთელი ძალ-ღონით გაჰკრა ფეხი
და მამას პასუხი არ გასცა.

მამა ჩავიდა ეზოში, რეზოს ბურთი
წაართვა და გოგონებს დაუბრუნა, აბუზ-
ღუნებული რეზო კი სახლში წაიყვანა.

მეორე დღეს, რეზომ ნაცნობ ბელუ-
რებს პურის ნამცეცები ისევ დაუყარა.

საიდანღაც ერთი ღვებბიანი მამალი
გამოჩნდა, თავგამოდებით გაექანა და
დაერია ბელურებს.

დამფრთხალი ბელურები ხან ერთ მხა-
რეს მიაწყდებოდნენ და ხან—მეორეს, თავ-
ხელი მამალი მათ კრიახ-კრიახით უტყედა-
რეზომ „აქშა“, „აქშაო“ დაუყვირა მა-
მალს, შემდეგ ჯოხიც ესროლა. „რა თავხე-
დი მამალიაო!“—ესლა წამოიძახა ბოლოს.

— მაგისი თავხედობა ხომ არ გენი-
შნა? — შეახსენა მამამ.

რეზოს გუშინდელი თავისი საჭკიელი
მოაგონდა და იწანა.

საოცარი ქალამნები

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი გლეხი, სახელად ქიტესა. ერთხელ ქიტესა მოყვრის სანახავად წავიდა.

ბევრი იარა თუ ცოტა იარა, ერთ მდინარეს მიაღვა. მდინარის პირას მოხუცი იჯდა, გვერდით ახალთახალი ქალამნები ეწყო.

— გამარჯობა, ძია კაცო! საით მიემგზავრები? — ჰკითხა ქიტესამ.

— ქალაქში მივდივარ, — მიუგო მოხუცმა.

— მერედა, იმ სიწორეზე ფეხით რა ჩაიყვანს?! — გაიკვირვა ქიტესამ.

მოხუცმა გაიღიმა და უთხრა:

— აი, სწორედ იმიტომ ამოვასხი ეს ახალი ქალამნები. უბრალო კი არ გგონოს! ისეთი ქალამნებია, ჩაიცვამ თუ არა, მაშინვე ფეხებს ავითამაშებს და გაგაქროლავს.

ჩამოჯდა ქიტესა მოხუცის გვერდით. გაიბა მუსაიფი, ამ მთისა თქვეს, იმ ბა-

რისა. საუბრით გული რომ იჯვრეს, თავიანთი საგზალი გაშალეს. კარგად რომ დანაყრდნენ, მოხუცი ხის ძირას მიწვა და დაიძინა.

ქიტესამ უყურა, უყურა ქალამნებს და ბოლოს გუნებაში გადაწყვიტა:

„მოდი, ამ ჩემს ქალამნებს გავიხდი, ჩემად შევეუცვლი და ხელად გავჩნდები ჩემს მოყვარესთანო.“

ჩაიცვა თუ არა, ჩვენი ქიტესა ჰაერში აიტაცეს ქალამნებმა და გააქროლეს.

შეშინდა ქიტესა და ყვირილი მორ-

თო:

— რას მიშვრებით, ფეხებო, სად მიგყვართ? გაჩერდით, გაჩერდით!

ქალამნები კი მიარბენინებენ ქიტესას, ვერაფერი ვერ მოუხერხებია. ირბინა, ირბინა და უცბად ზღართან მოადინა მოყვრის კარებთან. როგორც იქნა, გაიძრო ქალამნები.

„ახია ჩემზე, — ფიქრობდა ქიტესა, — სხვის ქონებაზე თვალი რომ დამჩნა, ამისათვის დავისაჯე. უკან რომ დავბრუნდები, ბატრონს დავუბრუნებ ქალამნებს და დანაშაულში გამოვუტყდებიო.“

შვილა ქიტესა მოყვარესთან, ქალამნები კუთხეში მიაგლო. მოყვარეს იმ დროს სტუმრები ჰყავდა და ფეხშიშველა ქიტესა რომ დანახეს, სიცილი დააყარეს:

— რა იყო, ბიჭო, ქიტა, ფეხშიშველა რამ მოგიყვანა?

შერცხვა ქიტესას, ენა ვეღარ მოატრიალა... მართლის თქმა რომ ვერ მოახერხა, ტყუილიდა მოიგონა:

— ეს ოხერი ქალამნები ვიწრო გამომადგა და ფეხები დამამტვრია!—თქვა ქიტესამ და სუფრას მიუჯდა.

იქვე მასპინძლის მეზობელი დათუა იჯდა. დახედა დათუამ ქალამნებს, თვალ-

ში მოუვიდა და გუნებაში გაიფიქრა:

„ეს ქალამნები სწორედ ჩემი ფეხისაა, მოდი, შევეუცვლი ქიტესას, რას გამოიგებსო!“

მალულად გაიტანა გარეთ და ჩაცმა დაიწყო. ის იყო შიშველი ფეხზე, რომ უტბად რახრახით დაგორდა კიბეზე, ქალამნებმა სოფლის გზაზე გააქროლეს. შირბის დათუა, ვეღარ გაჩერებულა და ყვირის:

— არიქა, ხალხო, მიშველეთ, დამიქირეთ, გამაჩერეთ!

თავის ეზოს რომ ჩაუქროლა დათუამ, წინ შვილები შეეფეთნენ:

— საით შირბიხარ, მამი?

— შინ მოვდივარ, შინ მოვდივარ, შვილებო!

— მამი, ეგ ხომ კაკლის ხეა და არა ჩვენი სახლი?

დათუამ ორივე ხელი მოჰხვია კაკლის ხეს, გარშემო ურბენს, ვეღარ გაჩერებულა.

შეცვივდნენ შვილები ღედასთან და შესძახეს:

— დედი, ჩქარა გამოდი გარეთ, ნახე, მამაჩვენს რა დაემართა!

გამოვარდა შეშინებული დათუას ცოლი. ხედავს, დათუა კაკლის გარშემო დარბის და იძახის:

— დედაკაცო, ჩქარა გამხადე ქალამნები. ახია, ჩემზე, სხვისი ქონება მივითვისე და ამიტომ დავისაჯე!

როგორც იყო, ვახადა ცოლმა ქალამნები დათუას. ღონეგამოკლილი კაცი ქონში შელასლასდა და ტახტზე მიეგდო.

— კუთხეში მიაწყე ეგ ქალამნები. ხვალე დაუბრუნებ პატრონს და დანაშაულშიც გამოვუტყდები! — უთხრა ცოლს.

უცბად კარი გაიღო და ქონში ბატონი შემოვიდა თავისი მხლებლებით.

— დათუა, ბიჭო, სანადიროდ ვიყავით აქეთ, გზა დაგვებნა და ღამე შენთან უნდა გვაეთიოთ.

— მობრძანდი, ბატონო, შენი ქირიმე! — ძლივს წაილულლულა დათუამ.

ბატონმა წარბი შეიკრა:

— ტახტზე რომ წამოკიშულხარ და ბატონს ისე მელაპარაკები, ავად ხომ არა ხარ?

— არა, ბატონო, მხოლოდ აი, ამ ქალამნებმა გამაწვალეს, ჩავიციე თუ არა, იმდენი მარბენინეს, რომ გულ-მუცელი ამომვარდა და ფეხზე ვეღარ დავმდგარვარ.

ბატონმა ქალამნები აათვალ-ჩათვალიერა და მოეწონა:

— ასეთი ქალამნები გლეხს კი არა, მეც კარვად გამომაღვებო.

ის იყო, ჩაიცვა ქალამნები, და შურ-დულივით გავარდა გარეთ.

მირბის ბატონი და ყურის:

— არიქა, მიშველეთ, ხალხო! დამიქირეთ! ვეღარ გავჩერებულვარ!

მაგრამ სოფელი ამ დროს ღრმა ძილში იყო. ბატონის ყვირილი ვერავინ გაიგონა. მხლებლებიც ვერ დაეწივნენ...

მირბის ბატონი ტყეში, მიხტის კოლობოხებზე, მიტოპავს ჭაობებში. ბოლოს მდინარის პირს მიადგა, მდინარე ღრმა იყო და ნაპირი მაღალკლდიანი ჰქონდა. ვეღარ შეიმავრა თავი ბატონმა და კლდიდან პირდაპირ წყალში მოადინა ტყაპანი.

ცოტა ხნის შემდეგ ქალამნები ამოტივტივდნენ და ნაპირს მიადგნენ სწორედ იმ ადგილას, სადაც იმათი პატრონი მოხუცი იჯდა.

მოხუცმა გაიღიმა, ქალამნები წყლიდან ამოიღო, ჩაიცვა და თავის გზას გაუდგა.

ქალამნები იმისი იყო, მოპარული როდი ჰქონდა და რა თქმა უნდა, პატრონის ნებაზე გაივლიდნენ.

გადმოქართულა დ. ლევანოვიშვილმა ნახატები დ. ხახუაშვილისა

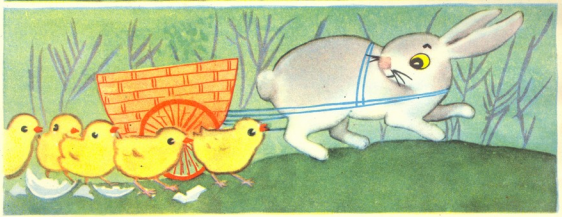
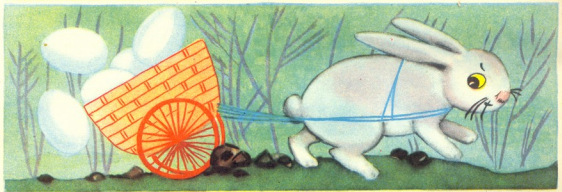
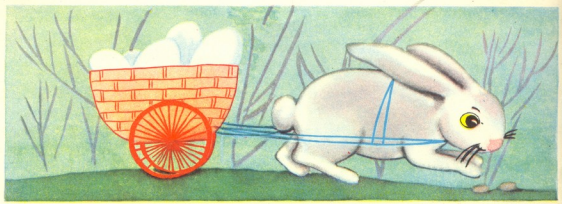

49 39/25

კურდღელს მიჰქონდა გოდორი,
კვერცხები ხტოდნენ საოცრად,

და როცა ტვირთი ემხატა,
მოიხედა და... გაოცდა!

ნახტი-სუმჩრობა პოლონური საბავშვო ჟურნალიდან

<p>ჩედაქვის მისამართი: თბილისი, ბღმენაძის ქუჩა, № 51, ტელ. 5-37-38.</p>	<p>ყუდის მხატვრობა ეკუთვნის პლ. ბანძელაძეს</p> <p>რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი. სარედაქციო კოლეგია: ი. გრიშაშვილი, კ. გუგიაშვილი, მ. აფხაძე, მ. რეველიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), ი. სიხარულიძე, ნ. უნაფქოშვილი, ი. შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი), ტტ. რედაქტორი გ. როინიშვილი</p>	<p>ზასი 20 ბბ.</p>
<p>გამოცემის ოცდამეზუთმეტე წელი. რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს ან დაუბრუნდებათ გამომცემლობა „ნაქაღული“, გამბ. ზეგ. № 338, სტამბ. ზეგ. № 1935 ტარაგი 35000 ხელმოწერილია დასაბეგდად 19/VI 1962 წ. ფარული გაყვლილი ლოო-ფხვებურ ჰელეს ფარაგზე ჰბოსტ. ქ. № 2. Д И А А — из грузинском языке. Тбилиси, просп. Пашаева № 51.</p>		